

Schengenský systém

Ochrana vonkajších hraníc EÚ

Historický vývoj

- **1985** – BEL, FRA, LUX, NEM a HOL podpisujú Schengenskú dohodu (Schengen I)
- **1990** – BEL, FRA, LUX, NEM a HOL podpisujú Vykonávací dohovor k Schengenskej dohode (Schengen II)
- **1995** – Vykonávací dohovor nadobúda účinnosť a sú zrušené hraničné kontroly medzi BEL, FRA, LUX, NEM, HOL, PORT, SPA (Port a Špa pristúpili k dohode v 1991)
- **1997** – zrušené kontroly na hraniciach s TAL a RAK
- **1999** – Amsterdamskou zmluvou sa schengenská spolupráca začleňuje do právneho rámca EÚ
- **2000** – zrušené hraničné kontroly s GRE
- **2001** – zrušené HK s DAN, FIN, ŠVE, IS, NOR
- **2007** – SR, ČR, EST, LIT, LOT, MAĎ, MAL, POL, SLO
- **2008** – ŠVAJ,
- **2011** - LICHT

- Rokovania BEL, FRA, NEM, LUX, HOL vyústili do podpísania Dohody o postupnom odstraňovaní kontrol na ich spoločných hraniciach [Schengenská dohoda \(Schengen I\)](#).
- Hlavným cieľom Schengenskej dohody bolo postupné odstránenie hraničných kontrol na vnútorných hraniciach pre štátnych príslušníkov členských štátov Európskych spoločenstiev a umožnenie voľného pohybu osôb, tovaru a služieb.
- Už pri podpise Schengenskej dohody bolo zrejmé, že integračný proces v oblasti spolupráce jej členských štátov pri ochrane vonkajších hraníc bude ďalej pokračovať a preto bude potrebné posilniť najmä spoločný boj proti nelegálnej migrácii a organizovanému zločinu.
- Výsledkom tohto úsilia bolo podpísanie Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda zo 14. júna 1985 tzv. [Schengenského dohovoru \(Schengen II\)](#).

- Schengenský dohovor bol prvou dohodou, ktorá
 - definitívne zrušila vykonávanie hraničných kontrol osôb na vnútorných hraniciach signatárskych štátov,
 - zharmonizovala vykonávanie hraničných kontrol na vonkajších hraniciach schengenského priestoru a
 - ustanovila spoločnú politiku vo veci vydávania víz a súvisiacich opatrení, ako je spolupráca polícií a súdov jej členských štátov.
 - zaistenie medzinárodného sledovania činnosti kriminálnych skupín a jednotlivcov
 - zavedenie jednotnej podoby víz
 - spoločná azylová politika
 - schengenský informačný systém (SIS)
 - konzulárna integrácia a miestna konzulárna spolupráca
- Signatári Schengenského dohovoru súhlasili s tým, že každý členský štát môže znovu zaviesť hraničné kontroly na spoločných hraniciach iba za určitých špecifických okolností.

- V ďalších rokoch sa k Schengenskej dohode a Schengenskému dohovoru postupne pripojili ďalšie štáty Európy, medzi ktorými boli najmä členské štáty Európskej únie, ale takisto aj štáty, ktoré nie sú jej členmi (Nórsko, Island, Švajčiarsko a Lichtenštajnsko).
- Veľká Británia a Írsko sú štátmi Európskej únie, ktoré sa k Schengenskej dohode zatiaľ nepripojili v plnom rozsahu (spolupracujú so schengenskými štátmi iba v určitých oblastiach).

- Amsterdamská zmluva mení zmluvu o Európskej únii, zmluvy o založení Európskych spoločenstiev a niektoré súvisiace akty.
- Zmluva bola politicky schválená a 2. 10. 1997 aj podpísaná jednotlivými signatárskymi krajinami. Platnosť nadobudla 1. 5. 1999.
- V rámci Amsterdamskej zmluvy bolo [Schengenské acquis](#) začlenené do Zmlúv o Európskej únii, čím nadobudlo inštitucionálny a právny rámec a stalo sa súčasťou acquis Spoločenstva.
- Protokol o Schengenskom acquis začlenenom do rámca Európskej únie je tzv. [Schengenský protokol](#)

Pristúpenie do Schengenského systému

- Protokol o začlenení Schengenského acquis do rámca EÚ
 - V zmysle Protokolu o Schengenskom acquis začlenenom do rámca Európskej únie tzv. Schengenský protokol musia štáty, ktoré deklarovali svoj zámer vstúpiť do Európskej únie, prijať [Schengenské acquis](#)
- Akt o podmienkach pristúpenia (2 kategórie SA)
 - Prvú kategóriu Schengenského acquis museli nové členské štáty podľa čl. 3 ods. 1 Aktu o pristúpení z roku 2003 uplatňovať už odo dňa vstupu do Európskej únie a je uvedená v prílohe I Aktu o pristúpení z roku 2003 pod názvom „Zoznam ustanovení Schengenského acquis, ako je zahrnuté do rámca Európskej únie a aktov na ňom založených alebo inak s ním súvisiacich, ktoré sú od pristúpenia záväzné a uplatniteľné v nových členských štátoch.
 - **Zrušenie hraníc až po splnení podmienok a rozhodnutí Rady**

Hodnotiaci proces SR (2007)

- Ochrana osobných údajov
- Policajná spolupráca
- Vzdušné hranice
- Víza
- Pozemné hranice
- Schengenský informačný systém a SIRENE

- Rozhodnutie Rady z 6.12. 2007 o úplnom uplatňovaní ustanovení schengenského acquis v Českej republike, Estónskej republike, Lotyšskej republike, Litovskej republike, Maďarskej republike, Maltskej republike, Poľskej republike, Slovinskej republike a Slovenskej republike

Nariadenie 2016/399 Kódex Schengenských hraníc

- umožňuje, aby sa nevykonávala hraničná kontrola osôb, ktoré prekračujú vnútorné hranice medzi členskými štátmi Únie.
- Stanovuje pravidlá, ktorými sa spravuje hraničná kontrola osôb, ktoré prekračujú vonkajšie hranice členských štátov Únie.
- Uplatňuje sa na každého, kto prekračuje vnútorné alebo vonkajšie hranice členských štátov, a nie sú ním dotknuté:
 - a) práva osôb, ktoré požívajú právo na voľný pohyb v súlade s právom Únie;
 - b) práva utečencov a osôb, ktoré žiadajú o medzinárodnú ochranu, najmä s ohľadom na zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia „non-refoulement“

- Členské štáty pri uplatňovaní tohto nariadenia konajú v plnom súlade s
 - príslušným právom Únie vrátane Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“),
 - príslušným medzinárodným právom vrátane Dohovoru o právnom postavení utečencov, podpísaného 28. júla 1951 v Ženeve (ďalej len „Ženevský dohovor“)
 - záväzkami súvisiacimi s prístupom k medzinárodnej ochrane, najmä s ohľadom na zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia „non-refoulement“, a
 - základnými právami.
- V súlade so všeobecnými zásadami práva Únie sa rozhodnutia podľa tohto nariadenia prijímajú na individuálnom základe.

Odopretie vstupu

- Vstup sa môže odoprieť len na základe odôvodneného rozhodnutia, v ktorom sa uvedú presné dôvody odopretia.
- Rozhodnutie prijme orgán, ktorý na to oprávňuje vnútroštátne právo.
- Rozhodnutie nadobúda účinnosť okamžite.
- Osoby, ktorým sa odoprie vstup, majú právo na odvolanie.
- Odvolanie sa podáva v súlade s vnútroštátnym právom.
- Štátnemu príslušníkovi tretej krajiny sa poskytne aj písomná informácia o kontaktných miestach, ktoré sú schopné poskytnúť informácie o predstaviteľoch príslušných konať v mene štátneho príslušníka tretej krajiny v súlade s vnútroštátnym právom.
- **Z.Z. v UK (C-300/11)**

Prekračovanie vnútorných hraníc

- Vnútorne hranice možno prekročiť v ktoromkoľvek bode bez toho, aby sa vykonala hraničná kontrola osôb bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť.

Zrušenie kontroly vnútorných hraníc neovplyvní:

- a) výkon policajných právomocí príslušnými orgánmi členských štátov podľa vnútroštátneho práva, pokiaľ nemá výkon týchto právomocí rovnaký účinok ako hraničné kontroly; toto platí aj v pohraničných oblastiach. V zmysle prvej vety sa výkon policajných právomocí nemôže považovať za rovnocenný výkonu hraničných kontrol, najmä keď policajné opatrenia:
1. nemajú za cieľ kontrolu hraníc;
 2. zakladajú sa na všeobecných policajných informáciách a skúsenostiach vo vzťahu k možným ohrozeniam verejnej bezpečnosti a ich cieľom je predovšetkým boj proti cezhraničnej kriminalite;
 3. pripravujú a vykonávajú sa spôsobom, ktorý sa zreteľne odlišuje od systematických kontrol osôb na vonkajších hraniciach;
 4. vykonávajú sa na základe náhodných kontrol;

- b) bezpečnostné kontroly osôb vykonávané v prístavoch a na letiskách príslušnými orgánmi podľa právnych predpisov každého členského štátu, úradníkmi v prístavoch alebo na letiskách alebo dopravcami za predpokladu, že takéto kontroly sa vykonávajú aj u osôb cestujúcich v rámci členského štátu;
- c) možnosť členského štátu v súlade s právnym poriadkom zabezpečiť povinnosť mať pri sebe potvrdenia a doklady alebo byť ich držiteľom;
- d) možnosť členského štátu v právnom poriadku uložiť štátnym príslušníkom tretej krajiny povinnosť nahlásiť svoju prítomnosť na jeho území podľa článku 22 Schengenského dohovoru z 1985

Judikatúra SD EÚ

- Melki a Abdeli C-188 a 189/10
- Adil C-278/12
- Fahiminianova C-544/15